

УДК 373.2:37.018.1

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-4\(24\)-949-964](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-4(24)-949-964)

Січкара Олександра Павлівна здобувачка третього рівня вищої освіти, <https://orcid.org/0009-0005-7603-7429>

Науковий керівник: **Ковальчук Валентина** доктор педагогічних наук, професор, Житомирський державний університет імені Івана Франка

ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛІ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення ефективності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в умовах трансформації освітнього середовища та посилення ролі сім'ї у вихованні дитини. Сучасні освітні тенденції орієнтують на формування партнерських відносин між педагогами та батьками як ключового чинника забезпечення цілісного розвитку дитини, її соціалізації та формування системи цінностей. Водночас недостатня систематизація підходів до організації такої взаємодії актуалізує потребу в обґрунтуванні ефективних моделей партнерства. Метою дослідження є теоретичне узагальнення та систематизація ключових характеристик моделей взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї як основи формування превентивного виховного середовища. Методи дослідження включають аналіз і узагальнення наукових джерел, порівняння та систематизацію наукових підходів, а також метод теоретичного моделювання для обґрунтування структури партнерської взаємодії. У результаті дослідження узагальнено наукові підходи до організації взаємодії учасників освітнього процесу та обґрунтовано її багатовимірний характер, що охоплює педагогічні, психологічні, організаційні та технологічні аспекти. Встановлено, що ефективність взаємодії забезпечується реалізацією суб'єкт-суб'єктного підходу, активною участю батьків та узгодженістю виховних впливів. Розроблено структурну модель партнерської взаємодії, яка включає мотиваційний, змістовий, діяльнісний та рефлексивний компоненти, визначено рівні її розвитку та функціональні напрями реалізації. Доведено, що впровадження запропонованої моделі сприяє формуванню соціальних, емоційних і когнітивних компетентностей дитини, підвищенню педагогічної компетентності батьків і професійної майстерності педагогів, а також створенню сприятливого освітнього середовища. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розробленої

моделі партнерської взаємодії в діяльності закладів дошкільної освіти для організації ефективної співпраці педагогів і батьків, удосконалення освітнього процесу, підвищення якості виховання і розвитку дітей.

Ключові слова: педагогічне партнерство, взаємодія учасників освітнього процесу, дошкільне виховання, освітнє середовище, співпраця з батьками, розвиток дитини, педагогічна модель.

Sichkar Oleksandra Pavlivna student of the third level of higher education
Scientific supervisor: Valentyna Kovalchuk, Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor Ivan Franko Zhytomyr State University

Scientific advisor: **Kovalchuk Valentyna** Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor, Ivan Franko Zhytomyr State University

CHARACTERISTICS OF THE MODEL OF PARTNERSHIP INTERACTION IN THE CONDITIONS OF A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION

Abstract. The relevance of the study is обусловлена the need to enhance the effectiveness of the educational process in preschool education institutions in the context of educational environment transformation and the increasing role of the family in child upbringing. Contemporary educational trends emphasize the formation of partnership relations between educators and parents as a key factor in ensuring the holistic development of the child, their socialization, and the formation of value systems. At the same time, the insufficient systematization of approaches to organizing such interaction actualizes the need to substantiate effective models of partnership. The purpose of the study is to theoretically generalize and systematize the key characteristics of interaction models between preschool education institutions and families as a basis for creating a preventive educational environment. The research methods include analysis and generalization of scientific sources, comparison and systematization of scientific approaches, as well as the method of theoretical modeling to substantiate the structure of partnership interaction. The results of the study generalize scientific approaches to organizing interaction among participants in the educational process and substantiate its multidimensional nature, which encompasses pedagogical, psychological, organizational, and technological aspects. It is established that the effectiveness of interaction is ensured by the implementation of the subject–subject approach, active parental involvement, and the consistency of educational influences. A structural model of partnership interaction has been developed, including motivational, content, activity-based, and reflective components; the levels of its development

and functional directions of implementation have been determined. It is proved that the implementation of the proposed model contributes to the formation of children's social, emotional, and cognitive competencies, enhances parents' pedagogical competence and teachers' professional skills, and creates a favorable educational environment. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of applying the developed model of partnership interaction in preschool education institutions to organize effective cooperation between teachers and parents, improve the educational process, and enhance the quality of child upbringing and development.

Keywords: pedagogical partnership, interaction of educational process participants, preschool education, educational environment, cooperation with parents, child development, pedagogical model.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку дошкільної освіти особливої актуальності набуває проблема ефективної організації партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти (далі - ЗДО) та сім'ї як ключової умови забезпечення цілісного розвитку дитини. Трансформація освітнього середовища, зростання ролі сім'ї у виховному процесі та необхідність формування компетентнісної особистості зумовлюють потребу переорієнтації взаємодії педагогів і батьків на засадах співпраці, довіри та взаємної відповідальності [1, с. 53]. Водночас ефективність такої взаємодії значною мірою залежить від чіткого визначення виховних завдань, які можуть бути найбільш результативно реалізовані саме у процесі спільної діяльності педагогів і батьків, а не в умовах їх ізольованого впливу. До таких завдань належать: створення сприятливих умов для гармонійного розвитку особистості дитини відповідно до її індивідуальних інтересів, потреб і суспільних очікувань; забезпечення набуття дітьми позитивного соціального досвіду та формування системи життєвих цінностей; розвиток у вихованців здатності до протидії проявам аморальності, правопорушенням і бездуховності [2]. Таким чином, виникає необхідність наукового обґрунтування підходів до організації партнерської взаємодії між ЗДО та сім'єю, що забезпечуватиме узгодженість виховних впливів і підвищення ефективності освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових дослідженнях партнерська взаємодія у ЗДО розглядається як важливий чинник підвищення ефективності освітнього процесу, що забезпечує узгодженість дій усіх його учасників та сприяє гармонійному розвитку дитини. У контексті цифровізації освітнього середовища О. Лега та ін. обґрунтовують доцільність використання аналітичних методів оцінювання ефективності чат-ботів у системах цифрової комунікації, що сприяє оптимізації взаємодії між педагогами та батьками [3]. Розвиваючи ідеї модернізації освітнього процесу, А. Гончаренко та ін. визначають соціально-педагогічне партнерство як

демократичну модель дошкільної освіти, здатну забезпечити адаптацію освітнього середовища до сучасних соціальних викликів, зокрема воєнних умов [4]. У свою чергу, питання організації партнерської взаємодії з урахуванням вікових особливостей дітей досліджують О. Попович та Л. Ющик, які пропонують нові підходи до роботи з дітьми раннього віку на основі індивідуалізації освітнього процесу [5, с. 188]. Доповнюючи зазначені положення, у теоретико-методологічному аспекті авторами також обґрунтовано сутність партнерської взаємодії з батьками як необхідної умови гармонійного розвитку дітей раннього віку [6, с. 118]. Практичні аспекти реалізації партнерства розкрито у дослідженні А. Філімонюк, де визначено ефективні форми взаємодії вихователя з батьками, що сприяють підвищенню якості освітнього процесу та формуванню довірливих відносин [1, с. 54]. З позицій професійної підготовки педагогів З. Крамська та Л. Черевко розглядають співпрацю з родиною як складову професійної компетентності майбутнього вихователя, що впливає на результативність освітньої діяльності [7]. У площині управління закладом освіти В. Бондар підкреслює значення партнерської взаємодії як інструменту планування роботи ЗДО, що забезпечує узгодженість управлінських і педагогічних процесів [8, с. 108]. Водночас важливим чинником ефективної взаємодії виступає особистість педагога, що обґрунтовано у дослідженні Н. Фроленкової та М. Савченко, де етична культура вихователя визначається як основа формування професійного іміджу та довіри з боку батьків [2]. У контексті результативності партнерства Л. Зданевич та М. Шкабаріна доводять, що узгоджена діяльність педагогів і батьків відіграє ключову роль у формуванні соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку [9, с. 944]. Таким чином, результати наукових досліджень свідчать, що партнерська взаємодія у ЗДО набуває комплексного характеру та охоплює цифрові, організаційні, педагогічні й соціально-психологічні аспекти, забезпечуючи підвищення якості освітнього процесу. Водночас, попри наявні наукові напрацювання, недостатньо розробленими залишаються питання систематизації моделей партнерської взаємодії, визначення їх структурних компонентів та рівнів функціонування, а також інтеграції цифрових інструментів у систему співпраці ЗДО та сім'ї, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Мета статті – узагальнення та систематизація ключових характеристик моделей партнерської взаємодії ЗДО та сім'ї з метою їх використання як основи формування превентивного виховного середовища у сучасних освітніх установах.

Виклад основного матеріалу. У сучасній педагогічній науці проблема партнерської взаємодії розглядається як одна з ключових умов ефективного функціонування освітнього середовища. Теоретико-методологічні підходи до

її дослідження базуються на гуманістичній парадигмі, відповідно до якої процеси навчання і виховання ґрунтуються на принципах довіри, поваги, співпраці та рівноправності учасників освітнього процесу.

У працях Л. Бобро педагогіка партнерства визначається як цілісна система методів і прийомів організації освітньої діяльності, заснована на ідеях гуманізму та демократизму [10, с. 10]. Ключовим положенням цієї концепції є трансформація ролі дитини у педагогічному процесі: вона виступає не пасивним об'єктом педагогічного впливу, а активним суб'єктом освітньої діяльності, здатним до свідомої участі та відповідальності за її результати. Центральним елементом партнерської моделі є триєдина взаємодія «педагог – дитина – батьки», у межах якої формується цілісний освітній простір. Узгодження цілей і дій усіх учасників сприяє підвищенню ефективності виховного процесу, забезпечує спільну відповідальність за результати та водночас зберігає індивідуальність кожного суб'єкта. У такій моделі педагог виконує роль наставника і координатора, який організовує взаємодію та залучає родину до освітнього процесу, тоді як сім'я виступає активним учасником формування індивідуальної освітньої траєкторії дитини. Важливим аспектом педагогіки партнерства є відмова від авторитарної моделі взаємодії. Педагогічний процес вибудовується на засадах визнання рівності прав усіх його учасників на повагу, гідність, самовираження та вибір, що сприяє створенню психологічно безпечного та гуманістичного освітнього середовища. У таких умовах дитина розвиває самостійність, відповідальність і соціальну активність [10, с. 10]. Отже, концепція педагогіки партнерства, представлена у дослідженнях Л. Бобро, має стратегічне значення для розвитку сучасної дошкільної освіти. Вона забезпечує переорієнтацію освітнього процесу на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, сприяє формуванню цінностей співпраці та толерантності, а також створює теоретико-методологічну основу для побудови демократичного освітнього середовища у ЗДО.

Вагомий внесок у розроблення теоретико-практичних засад партнерської взаємодії у ЗДО здійснили Н. Стаднік та О. Матушевська. Дослідниці обґрунтовують необхідність комплексного підходу до організації взаємодії між основними суб'єктами освітнього процесу – педагогами, батьками та дітьми дошкільного віку [11]. Запропонована ними модель ґрунтується на поєднанні чотирьох взаємопов'язаних компонентів: мотиваційного, змістового, діяльнісного та рефлексивного, що забезпечує цілісність взаємодії та створює можливості для оцінювання рівня сформованості партнерських відносин. Змістове наповнення кожного компонента конкретизується через систему критеріїв і показників, які дозволяють визначати ефективність взаємодії. У межах моделі виокремлено три рівні розвитку партнерських відносин. Початковий рівень характеризується низьким рівнем сформованості

партнерства, що проявляється у недостатній обізнаності педагогів і батьків щодо сучасних підходів до взаємодії, поверхневому розумінні її сутності та епізодичній участі у спільній діяльності. Середній рівень відображає часткову сформованість партнерської взаємодії та характеризується наявністю фрагментарних знань, ситуативною участю у діяльності ЗДО, обмеженим використанням ресурсів і недостатньою практичною готовністю до співпраці. Високий рівень передбачає сформованість партнерських відносин, що виявляється у ґрунтовній обізнаності суб'єктів освітнього процесу, цілісному розумінні стратегій взаємодії, активній і системній участі у діяльності ЗДО, наявності стійкої мотивації до співпраці та сформованих уміннях застосовувати відповідні інструменти. Важливою ознакою цього рівня є також позитивний психоемоційний клімат у колективах і сім'ях [11]. Отже, запропонований підхід має важливе значення для розвитку теорії і практики партнерської взаємодії, оскільки дозволяє перевести співпрацю між педагогами та батьками з декларативного рівня у площину конкретних дій і результатів. Особливу цінність становить виокремлення рефлексивного компонента, що сприяє формуванню здатності учасників освітнього процесу до самоаналізу, оцінювання результатів взаємодії та корекції власної діяльності. Це дає підстави розглядати модель як ефективний інструмент побудови цілісного виховного середовища, орієнтованого на розвиток особистості дитини.

Важливі аспекти розвитку партнерської взаємодії у ЗДО висвітлено у працях Л. Березовської. Дослідниця обґрунтовує, що основою педагогіки партнерства є взаєморозуміння, яке формується на засадах добровільних, толерантних і довірливих міжособистісних відносин між педагогом, дітьми та батьками [12, с. 10]. Такий підхід передбачає орієнтацію освітнього процесу на індивідуальний розвиток дитини, розкриття її природних здібностей і потенціалу, що визначає успішність особистісного становлення. Партнерство у даному контексті розглядається не лише як форма взаємодії, а як цілісний процес співпраці, що здійснюється на засадах рівноправності та взаємовигідності. Його метою є виховання всебічно розвиненої, соціально активної особистості, здатної до інтеграції у суспільство та ефективної взаємодії з іншими. Важливого значення набуває пошук дієвих механізмів налагодження співпраці з батьками, які виступають первинними суб'єктами виховання. У цьому зв'язку формування високого рівня психолого-педагогічної культури батьків розглядається як необхідна умова реалізації принципів педагогіки партнерства, що сприяє підвищенню якості взаємодії та створенню сприятливого середовища для розвитку дитини у сім'ї [12, с. 10]. Отже, підхід Л. Березовської посилює гуманістичний вимір педагогіки партнерства, акцентуючи увагу на взаєморозумінні та толерантності як її

базових засадах. Водночас орієнтація на підвищення психолого-педагогічної культури батьків дозволяє розглядати партнерську взаємодію не лише як освітній механізм, а як соціокультурну стратегію формування відповідального батьківства. Це створює передумови для підвищення ефективності співпраці між сім'єю та ЗДО і забезпечує цілісний розвиток особистості дитини.

У контексті формування ефективної партнерської взаємодії між фахівцями дошкільної освіти та батьками важливого значення набуває визначення психологічних і педагогічних стратегій співпраці. Н. Стаднік, О. Матушевська та Ю. Волинець виокремлюють ключові позиції взаємодії, що впливають на характер комунікації між учасниками освітнього процесу. До них належать позиції зверхності («Я – над іншими»), підпорядкованості («Я – знизу») та партнерська позиція («Я – нарівні») [13, с. 36–37]. Оптимальною визнається саме партнерська позиція, оскільки вона забезпечує рівноправність, взаємоповагу та спільну відповідальність суб'єктів освітнього процесу. На рівні педагогічних технологій дослідники пропонують комплекс прийомів, спрямованих на встановлення та підтримку партнерської взаємодії. Зокрема, виокремлюються техніки самопомоги педагогу (прийняття та підтримка себе), техніки позитивного звертання («Я-висловлювання», надихання, схвалення, спонукання), а також їх поєднання, що підсилюють ефективність комунікації (надихання – схвалення; надихання – спонукання; спонукання – схвалення). Важливе місце посідають техніки підтримки ресурсного стану учасників взаємодії, зокрема зміцнення віри у власні можливості, відновлення впевненості та підтримка особистісного потенціалу [13, с. 36–37]. Отже, запропонований авторами підхід має значну практичну цінність, оскільки забезпечує формування психологічної готовності педагогів і батьків до партнерської взаємодії та створює підґрунтя для побудови сприятливого освітнього середовища. Орієнтація на партнерську позицію та використання технік позитивного впливу сприяють формуванню довірливого й підтримуючого клімату, що є необхідною умовою реалізації гуманістичних засад освіти. Це, у свою чергу, підвищує ефективність співпраці між педагогами та батьками і забезпечує цілісний соціально-психологічний розвиток дитини.

Вагомий внесок у дослідження партнерської взаємодії між ЗДО та сім'єю здійснено К. Суятиною, яка розглядає її як ключовий чинник забезпечення всебічного і гармонійного розвитку дитини дошкільного віку [14, с. 44]. Дослідниця обґрунтовує, що ефективність співробітництва визначається об'єднанням зусиль педагогів і батьків у процесі виховання та навчання дитини, що сприяє формуванню цілісної освітньої траєкторії її розвитку. У практичній площині реалізація партнерської взаємодії передбачає виконання ЗДО комплексу завдань, спрямованих на залучення родини до освітнього

процесу. До таких завдань належать: активне включення батьків у навчально-виховну діяльність та спільні заходи; забезпечення доступу до інформації про розвиток і виховання дитини через зручні та прозорі канали комунікації; поширення педагогічних знань із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє підвищенню обізнаності батьків і впровадженню інноваційних форм взаємодії [14, с. 44]. Отже, підхід К. Суятинової є особливо актуальним у контексті цифровізації освітнього середовища та зростання ролі батьків у виховному процесі. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у партнерську взаємодію не лише оптимізує комунікацію, а й сприяє підвищенню педагогічної компетентності батьків. Це забезпечує більш системне формування всебічно розвиненої особистості дитини та дозволяє поєднати гуманістичні засади педагогіки партнерства із сучасними технологічними інструментами, підвищуючи ефективність співпраці ЗДО та сім'ї.

У дослідженнях Ю. Волинець та колег партнерська взаємодія визначається як невід'ємна складова сучасного освітнього процесу ЗДО. Автори підкреслюють, що партнерство базується на спільній діяльності, побудованій на засадах рівноправності прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу та спрямованій на досягнення спільної мети – всебічного розвитку дитини [15, с. 127–128]. Важливою характеристикою партнерських відносин є рівноправне залучення дорослого до діяльності дитини, що забезпечує її ефективний особистісний розвиток і підготовку до подальших етапів безперервної освіти. У практичній площині організація партнерської взаємодії у ЗДО передбачає реалізацію комплексу взаємопов'язаних напрямів діяльності. Серед них: створення ефективних форм взаємодії між педагогами, дітьми та батьками; формування відкритої освітньої системи, що забезпечує узгодження дій усіх суб'єктів і спрямована на створення сучасного та безпечного освітнього середовища; розробка моделей взаємодії у системі «дитина – педагог – батьки» відповідно до сучасних освітніх вимог; об'єднання зусиль у підвищенні освітньої компетентності батьків та формуванні їх відповідальності за розвиток дитини; залучення батьків до участі в освітніх, виховних, розвивальних, оздоровчих та інформаційних заходах. Реалізація зазначених напрямів сприяє впровадженню особистісно орієнтованого підходу, активізації творчого потенціалу всіх учасників освітнього процесу – дитини, педагога та батьків [15, с. 128]. Водночас важливою умовою є забезпечення відкритості діяльності ЗДО, що передбачає можливість батьків брати участь у прийнятті рішень, отримувати освітні послуги та ознайомлюватися з результатами діяльності закладу. Значна роль у цьому процесі належить керівнику та методисту ЗДО, які забезпечують розвиток професійної майстерності педагогів, стимулюють їх творчу активність, формують навички самоаналізу та мотивацію до безперервного професійного

зростання. Підхід колективу авторів на чолі з Ю. Волинець свідчить, що системне впровадження партнерської взаємодії у ЗДО забезпечує комплексний розвиток дитини, зміцнює відповідальність педагогів і батьків та створює умови для реалізації гуманістичних засад освіти. Особливого значення набуває відкритість освітнього середовища та активне залучення батьків до навчально-виховного процесу, що сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії дитини та підвищує ефективність освітньої діяльності.

З метою систематизації наукових позицій та узагальнення ключових характеристик партнерської взаємодії доцільно представити їх у вигляді узагальнюючої таблиці (табл. 1).

Таблиця 1. Узагальнення наукових підходів до партнерської взаємодії у ЗДО

Автор	Ключовий підхід	Основна ідея	Практичне значення
Л. Бобро [10]	Гуманістичний	Педагогіка партнерства як система взаємодії на засадах довіри, рівноправності та співпраці; дитина – активний суб'єкт	Формування демократичного освітнього середовища, розвиток відповідальності та самостійності дитини
Н. Стаднік, О. Матушевська [11]	Структурно-компонентний	Модель партнерства: мотиваційний, змістовий, діяльнісний, рефлексивний компоненти; рівні сформованості взаємодії	Можливість оцінювання рівня взаємодії та її цілеспрямованого розвитку
Л. Березовська [12]	Соціально-психологічний	Партнерство як взаєморозуміння на основі довіри, толерантності та добровільності	Формування психолого-педагогічної культури батьків, розвиток особистості дитини
Н. Стаднік, О. Матушевська, Ю. Волинець [13]	Психолого-педагогічний	Позиції взаємодії (зверхність, підпорядкованість, партнерство) та техніки ефективної комунікації	Формування сприятливого психологічного клімату та ефективної співпраці
К. Суятинова [14]	Цифрово-інтеграційний	Партнерство через об'єднання зусиль та використання ІКТ	Підвищення комунікації, прозорості та педагогічної компетентності батьків
Ю. Волинець, Н. Стаднік, Т. Панченко [15]	Організаційно-практичний	Партнерство як система спільної діяльності та відкритого освітнього середовища	Активне залучення батьків, реалізація особистісно орієнтованого підходу

Джерело: побудовано за [10-15]

Узагальнення наукових підходів до організації партнерської взаємодії у ЗДО свідчить, що вона розглядається як багатовимірне явище, яке охоплює педагогічні, психологічні, організаційні та технологічні аспекти. Незважаючи на різноманітність трактувань, у більшості досліджень домінує орієнтація на суб'єкт-суб'єктну взаємодію, активну участь батьків у освітньому процесі та забезпечення цілісного розвитку дитини, що визначає партнерство як одну з ключових умов підвищення ефективності сучасного освітнього середовища.

З огляду на це, партнерську взаємодію між ЗДО та сім'єю доцільно розглядати не лише як педагогічний чи організаційний механізм, а як соціокультурний чинник формування особистості дитини, що забезпечує узгодженість виховних впливів і створює цілісне освітнє середовище її розвитку.

Сучасний етап розвитку освіти характеризується переходом до суб'єкт-суб'єктної моделі взаємодії, у межах якої дитина виступає активним учасником освітнього процесу. У цих умовах особливого значення набуває система взаємодії «педагог – дитина – батьки», що забезпечує узгодженість цілей і відповідальність усіх учасників. Педагог виконує роль наставника і координатора, тоді як батьки виступають повноправними партнерами, залученими до формування індивідуальної освітньої траєкторії дитини. Реалізація партнерської взаємодії потребує системного підходу, який охоплює взаємопов'язані рівні. Організаційний рівень передбачає визначення форм і механізмів співпраці та забезпечення відкритості освітнього процесу. Педагогічний рівень спрямований на розробку змісту діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей дітей. Психологічний рівень пов'язаний із формуванням довірливих і толерантних взаємин, розвитком емпатії та рефлексії. Технологічний рівень передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій для ефективної комунікації та моніторингу розвитку дитини. Перспективним напрямом є інтеграція цифрових інструментів для активного залучення батьків до планування і реалізації освітніх завдань, що сприяє персоналізації навчання та підвищенню відповідальності за результати розвитку дитини. Важливим елементом моделі виступає рефлексивний компонент, який забезпечує аналіз результатів спільної діяльності та корекцію стратегій взаємодії. Тож партнерська взаємодія у ЗДО має розглядатися як цілісна система, ефективність якої забезпечується узгодженістю дій усіх учасників освітнього процесу. Її реалізація створює умови для формування соціально активної, творчої та відповідальної особистості.

З метою систематизації ключових характеристик запропонованої моделі та узагальнення її структурно-функціональних елементів доцільно представити їх у вигляді узагальнюючої таблиці (табл. 2), у якій відображено основні складові моделі, їх змістове наповнення та очікувані результати реалізації. Представлені в таблиці складові моделі свідчать про її комплексний і

системний характер, що забезпечує узгодженість дій усіх учасників освітнього процесу. Взаємозв'язок суб'єктів, принципів, компонентів, рівнів розвитку та інструментів реалізації формує цілісну структуру партнерської взаємодії, спрямовану на досягнення спільних освітніх результатів і гармонійний розвиток дитини.

Таблиця 2. Структурна характеристика моделі партнерської взаємодії у ЗДО

Елемент моделі	Зміст	Очікуваний результат
Суб'єкти взаємодії	Педагог – дитина – батьки як рівноправні учасники	Узгоджені цілі, спільна відповідальність, активна участь родини
Принципи	Довіра, повага, рівноправність, взаємоповага, співпраця	Психологічна безпека, позитивний клімат, конструктивна комунікація
Мотиваційний компонент	Готовність педагогів і батьків до співпраці; мотивація дитини до самостійності та відповідальності	Стійка залученість до спільної діяльності, відповідальна позиція учасників
Змістовий компонент	Програми, методичні матеріали, технології, принципи організації, завдання для дітей	Спільне розуміння цілей і змісту виховання та розвитку
Діяльнісний компонент	Спільні заняття, ігрові вправи, проєкти, виховні/розвивальні заходи	Розвиток соціальних, емоційних, когнітивних компетентностей
Рефлексивний компонент	Оцінка ефективності взаємодії, самоаналіз, корекція стратегій, узгодження дій	Поліпшення якості взаємодії та результатів виховання, безперервне вдосконалення
Рівні розвитку	Початковий → середній → високий	Перехід від ситуативної участі до системної співпраці та стійкої мотивації
Функції моделі	Комплексний розвиток дитини; культура батьків; професійність педагогів; соціалізація; ІКТ; гармонізація цінностей; профілактика негативних проявів	Посилення результативності виховних впливів і якості освітнього середовища
Інструменти (техніки)	Самодопомога педагогу; позитивне звертання; надихання, схвалення, спонукання; підтримка віри в себе	Підтримуючий стиль комунікації, партнерська позиція, стабільна взаємодія
Логіка (цикл)	Мотивація → Зміст → Діяльність → Рефлексія	Замкнений цикл розвитку моделі та адаптації до змін

Джерело: побудовано автором

Запропонована модель охоплює взаємопов'язані компоненти: мотиваційний, змістовий, діяльнісний і рефлексивний. Мотиваційний компонент

передбачає формування внутрішньої готовності педагогів і батьків до спільної діяльності та розвиток у дітей мотивації до самостійності, відповідальності й соціальної активності. Змістовий компонент репрезентує освітні програми, методичні матеріали, педагогічні технології, принципи організації навчально-виховного процесу й конкретні завдання, що реалізуються у співпраці сім'ї та ЗДО. Діяльнісний компонент забезпечує практичну реалізацію партнерства через спільні заняття, ігрові вправи, проектну діяльність, виховні та розвивальні заходи, спрямовані на розвиток соціальних, емоційних і когнітивних компетентностей дітей. Рефлексивний компонент орієнтований на системну оцінку ефективності взаємодії, самоаналіз і корекцію стратегій співпраці, узгодження дій та вдосконалення моделей поведінки відповідно до отриманих результатів.

Розвиток партнерської взаємодії відбувається на трьох рівнях: початковому, середньому та високому. Початковий рівень характеризується фрагментарними уявленнями про партнерство, ситуативною участю та недостатньою мотивацією. Середній рівень проявляється у частковому засвоєнні принципів взаємодії, обмеженому використанні ресурсів і методик та наявності базових навичок співпраці. Високий рівень передбачає цілісне усвідомлення педагогічних стратегій, активну й системну участь усіх суб'єктів освітнього процесу, сформовані практичні навички партнерської взаємодії та позитивний психоемоційний клімат у колективах і сім'ях.

Функціонально модель спрямована на комплексний розвиток дитини (когнітивний, соціальний, емоційний і фізичний виміри); підвищення психолого-педагогічної культури батьків і професійної майстерності педагогів; соціалізацію та розвиток самостійності, відповідальності й навичок співпраці; інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій для обміну знаннями та підтримки розвитку дитини; гармонізацію цінностей родини та ЗДО; профілактику негативних соціальних проявів. У структурі взаємодії педагог виступає наставником і координатором, родина – активним партнером, а ключовою умовою є взаєморозуміння, довіра й толерантні стосунки, що забезпечують психологічну безпеку та позитивний клімат. Практична реалізація моделі забезпечується сукупністю педагогічних технік, серед яких техніки самопомоги педагогу, позитивного звертання, прийоми надихання, схвалення та спонукання, а також методи підтримки віри у власні сили всіх учасників взаємодії. Використання цих технік дозволяє системно формувати партнерську позицію, підтримувати мотивацію, забезпечувати активну участь усіх сторін та створювати умови для безперервного розвитку дитини в інтегрованому освітньому середовищі.

Висновки. Аналіз наукових підходів до організації партнерської взаємодії у ЗДО дозволив встановити, що її ефективність визначається системною

інтеграцією педагогічних, психологічних і організаційних компонентів, узгодженістю дій усіх учасників освітнього процесу та динамічністю їх взаємодії. Узагальнення теоретичних і практичних положень дало змогу обґрунтувати модель партнерської взаємодії, що базується на взаємозв'язаних мотиваційному, змістовому, діяльнісному та рефлексивному компонентах і забезпечує безперервність удосконалення освітньої практики. Встановлено, що впровадження запропонованої моделі сприяє формуванню когнітивних, соціальних та емоційних компетентностей дитини, розвитку самостійності, відповідальності та навичок співпраці, а також гармонізації взаємодії між закладом освіти і сім'єю. Доведено, що активне залучення батьків до освітнього процесу та використання сучасних педагогічних і інформаційно-комунікаційних технологій підвищують ефективність освітньої діяльності, професійну компетентність педагогів і рівень психолого-педагогічної культури батьків. Отже, запропонована модель партнерської взаємодії забезпечує цілісний розвиток дитини та створює умови для формування сприятливого освітнього середовища на засадах довіри, співпраці та спільної відповідальності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням цифрових інструментів партнерської взаємодії, розробкою адаптивних моделей співпраці для різних вікових і соціокультурних груп та оцінюванням їх впливу на соціально-емоційний розвиток дітей.

Література:

1. Філімонюк А. С. Особливості партнерської взаємодії між вихователем закладу дошкільної освіти та батьками: ефективні практики. *Наша школа: науково-практичні студії*. 2025. № 2 (10). С. 53–63. DOI: [https://doi.org/10.61339/2786-6947.2025.2\(10\).338009](https://doi.org/10.61339/2786-6947.2025.2(10).338009)
2. Фроленкова Н. В., Савченко М. І. Етична культура вихователя закладу дошкільної освіти як чинник професійного іміджмейкінгу. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 25. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17968531>
3. Лега О. В., Канцедал Н. А., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Аналітичні методи оцінювання ефективності чат-ботів у системах цифрової комунікації освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18274848>
4. Гончаренко А. М., Дятленко Н. М., Пасічник А. А. Соціально-педагогічне партнерство як демократична модель дошкільної освіти в умовах воєнних реалій. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17464816>
5. Попович О. М., Ющик Л. В. Теоретико-методологічні аспекти проблеми партнерської взаємодії з батьками дітей раннього віку. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 2. С. 187–190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/82/2/33>
6. Попович О. М., Ющик Л. В. Партнерська взаємодія в закладі дошкільної освіти: нові підходи до роботи з дітьми раннього віку. *Міждисциплінарні виміри інновацій: від теорії до практики соціально-економічного розвитку*: колективна монографія. Мукачєво: Мукачівський державний університет, Спілка науковців України, 2025. С. 117–129. URL: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/13166/1/Partnership%20_in_%20a%20_preschool_%20institution.pdf (дата звернення 26.02.2026).

7. Крамська З. М., Черевко Л. В. Співпраця з родиною як складова професійної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18731914>

8. Бондар В. Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу в системі планування роботи закладу дошкільної освіти. *Проблеми освіти*. 2025. № 2 (103). С. 107–121. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-103.2025.07>

9. Зданевич Л. В., Шкабаріна М. А. Роль педагогів і батьків у формуванні соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. Вип. 6. С. 944–952. URL: <http://elar.kgpa.org.ua:88/jspui/bitstream/123456789/1705/1/25400-Текст%20статті-33046-1-10-20250704.pdf> (дата звернення 26.02.2026).

10. Педагогічне партнерство ЗДО з учасниками освітнього процесу: навчально-методичний посібник / уклад. Бобро Л. В. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 146 с.

11. Стаднік Н. В., Матушевська О. В. Партнерська взаємодія з батьками вихованців як складова формування професійної компетентності фахівців дошкільної освіти. *Ціннісні засади реалізації ідей Нової української школи: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Біла Церква, 12 березня 2019 р. Київ; Біла Церква: КНЗ КОР «КОПОПК», 2019. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27110/1/N_Stadnik_O_Matushevska_ZTVNPC_PI_KOIPORPK.pdf (дата звернення 26.02.2026).

12. Березовська Л. І. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з освітньої компоненти «Теорія та методика співпраці закладів дошкільної освіти з родинами»: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 60 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17239/1/Berezovska.pdf> (дата звернення 26.02.2026).

13. Стаднік Н. В., Матушевська О. В., Волинець Ю. О. Теоретичне обґрунтування моделі партнерської взаємодії фахівців дошкільної освіти і батьків вихованців. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2020. Vol. VIII (89), № 221. С. 34–37. URL: https://www.researchgate.net/publication/386567631_Teoreticne_obgruntuvanna_modeli_partnerskoi_vzaemodii_fahivciv_doshkilnoi_osviti_i_batkiv_vihovanciv (дата звернення 26.02.2026).

14. Суятинова К. Партнерська взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти у процесі формування цифрової компетентності дошкільників. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*. 2024. № 2. С. 41–45. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-2-6>

15. Волинець Ю. О., Стаднік Н. В., Панченко Т. Л. Організація партнерської взаємодії учасників освітнього процесу у групах раннього віку закладу дошкільної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 15 (33). С. 120–132. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48088/1/Y_Volynets_PIN_15_33_2023_FPO.pdf (дата звернення 26.02.2026).

References:

1. Filimoniuk, A. S. (2025). Osoblyvosti partnerskoi vzaiemodii mizh vykhovatelem zakladu doshkilnoi osvity ta batkamy: efektyvni praktyky [Features of partnership interaction between preschool teachers and parents: effective practices]. *Nasha shkola: naukovo-praktychni studii – Our School: Scientific and Practical Studies*, 2(10), 53–63. [https://doi.org/10.61339/2786-6947.2025.2\(10\).338009](https://doi.org/10.61339/2786-6947.2025.2(10).338009). [in Ukrainian].

2. Frolenkova, N. V., & Savchenko, M. I. (2025). Etychna kultura vykhovatelja zakladu doshkilnoi osvity yak chynnyk profesiinoho imidzhmeikynhu [Ethical culture of preschool teachers as a factor of professional image-making]. *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 25. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17968531>. [in Ukrainian].

3. Leha, O. V., Kantsedal, N. A., Pryidak, T. B., & Yaloveha, L. V. (2026). Analytichni metody otsiniuvannya efektyvnosti chat-botiv u systemakh tsyfrovoi komunikatsii osvity [Analytical methods for evaluating the effectiveness of chatbots in educational digital communication systems]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 26. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18274848>. [in Ukrainian].

4. Honcharenko, A. M., Diatlenko, N. M., & Pasichnyk, A. A. (2025). Sotsialno-pedahohichne partnerstvo yak demokratychna model doshkilnoi osvity v umovakh voiennykh realii [Socio-pedagogical partnership as a democratic model of preschool education in wartime conditions]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 23. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17464816>. [in Ukrainian].

5. Popovych, O. M., & Yushchyk, L. V. (2025). Teoretyko-metodolohichni aspekty problemy partnerskoi vzaiemodii z batkamy ditei rannoho viku [Theoretical and methodological aspects of partnership interaction with parents of young children]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy*, 2, 187–190. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/82/2/33>. [in Ukrainian].

6. Popovych, O. M., & Yushchyk, L. V. (2025). Partnerska vzaiemodiia v zakladi doshkilnoi osvity: novi pidkhody do roboty z ditmy rannoho viku [Partnership interaction in preschool institutions: new approaches to working with young children]. In *Mizhdystsyplinarni vymiry innovatsii: vid teorii do praktyky sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Interdisciplinary dimensions of innovation: from theory to practice of socio-economic development]* (pp. 117–129). Mukachevo: Mukachevo State University. Retrieved from <http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/13166/1/Partnership%20in%20a%20preschool%20institution.pdf>. [in Ukrainian].

7. Kramska, Z. M., & Cherevko, L. V. (2026). Spivpratsia z rodynoiu yak skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vykhovatelya zakladu doshkilnoi osvity [Cooperation with families as a component of professional competence of future preschool teachers]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*, 26. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18731914>. [in Ukrainian].

8. Bondar, V. (2025). Partnerska vzaiemodiia uchashnykiv osvitnoho protsesu v systemi planuvannya roboty zakladu doshkilnoi osvity [Partnership interaction of participants in the educational process in planning the work of preschool institutions]. *Problemy osvity – Problems of Education*, 2(103), 107–121. <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-103.2025.07>. [in Ukrainian].

9. Zdanevych, L. V., & Shkabarina, M. A. (2025). Rol pedahohiv i batkiv u formuvanni sotsialno-hromadianskoi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku [The role of teachers and parents in the formation of social and civic competence of preschool children]. *Aktualni pytannia u suchasni nautsi – Current Issues in Modern Science*, 6, 944–952. Retrieved from <http://elar.kgpa.org.ua:88/jspui/bitstream/123456789/1705/1/25400-Текст%20срatti-33046-1-10-20250704.pdf>. [in Ukrainian].

10. Bobro, L. V. (Ed.). (2024). *Pedahohichne partnerstvo ZDO z uchashnykamy osvitnoho protsesu: navchalno-metodychnyi posibnyk [Pedagogical partnership of preschool education institutions with participants of the educational process: educational and methodological manual]*. Nizhyn: NDU im. M. Hoholia. [in Ukrainian].

11. Stadnik, N. V., & Matushevska, O. V. (2019). Partnerska vzaiemodiia z batkamy vykhovantsiv yak skladova formuvannya profesiinoi kompetentnosti fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Partnership interaction with parents as a component of forming professional competence of preschool education specialists]. *Tsinnisni zasady realizatsii idei Novoi ukrainskoi shkoly – Value foundations of the New Ukrainian School: Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical conference*. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27110/1/N_Stadnik_O_Matushevska_ZTVNPC_PI_KOIPOPK.pdf. [in Ukrainian].

12. Berezovska, L. I. (2023). *Metodychni rekomendatsii do provedennia praktychnykh zaniat, orhanizatsii samostiinoi roboty z osvithoi komponenty «Teoriia ta metodyka spivpratsi zakladiv doshkilnoi osvity z rodynamy»: metodychni rekomendatsii* [Methodical recommendations for conducting practical classes and organizing independent work in the educational component “Theory and methodology of cooperation between preschool education institutions and families”]. Ivano-Frankivsk: NAIR. Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17239/1/Berezovska.pdf>. [in Ukrainian].

13. Stadnik, N. V., Matushevska, O. V., & Volynets, Yu. O. (2020). *Teoretichne obgruntuvannia modeli partnerskoi vzaiemodii fakhivtsiv doshkilnoi osvity i batkiv vykhovantsiv* [Theoretical substantiation of the model of partnership interaction between preschool education specialists and parents]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VIII(89), 34–37. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/386567631_Teoreticne_obgruntuvanna_modeli_partnerskoi_vzaemodii_fahivciv_doshkilnoi_osviti_i_batkiv_vihovanciv. [in Ukrainian].

14. Suiatynova, K. (2024). *Partnerska vzaiemodiia simi ta zakladu doshkilnoi osvity u protsesi formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti doshkilnykiv* [Partnership interaction between family and preschool institution in the process of forming digital competence of preschool children]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 2, 41–45. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2024-2-6>. [in Ukrainian].

15. Volynets, Yu. O., Stadnik, N. V., & Panchenko, T. L. (2023). *Orhanizatsiia partnerskoi vzaiemodii uchasnykiv osvithoho protsesu u hrupakh rannoho viku zakladu doshkilnoi osvity* [Organization of partnership interaction of participants of the educational process in early age groups of preschool education institutions]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Prospects and Innovations of Science*, 15(33), 120–132. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48088/1/Y_Volynets_PIN_15_33_2023_FPO.pdf. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 18.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.04.2026